

Sygn. akt IV U 681/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasinski
Protokolant	sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 listopada 2015r. w S.

odwołania M. Ś. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

z dnia 25 kwietnia 2014 r. Nr (...)

w sprawie M. Ś. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. Ś. (1) podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik (...) Sp. z o.o.(...) od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 2 czerwca 2014 roku.

Sygn. akt IV U 681/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25.04.2014 r. nr (...)organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. działając na podstawie art. 83 ust. 1, art. 38 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, iż M. Ś. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o. o.(...). w W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu od 1.01.2014 r. W uzasadnieniu powyższych decyzji organ rentowy wskazał m. in., iż ubezpieczona została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 1.01.2014 r. jako osoba zatrudniona na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku menadżer ds. rozwoju z wynagrodzeniem kwocie 3310 zł brutto miesięcznie. Miejszem wykonywania pracy miało znajdować się w W. przy ul (...). Zdaniem ZUS, stanowisko oraz wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej została ustalona wyłącznie w celu uzyskania tytułu do ubezpieczeń społecznych oraz umożliwienia uzyskania prawa do świadczeń z tytułu choroby, dlatego też powyższe stanowi naruszenie zasad współżycia społecznego. Materiał zgromadzony w sprawie nie pozwala przyjąć, by M. Ś. (2) faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika składek. W ocenie organu rentowego nie istniała po stronie płatnika realna potrzeba gospodarcza do zatrudnienia pracownika na stanowisku menadżera ds. rozwoju. Na podstawie wiadomości zgromadzonych na koncie płatnika w Kompleksowym

Systemie Informatycznym ZUS ustalono bowiem, iż poprzednio nikt nie był zatrudniony na stanowisku zajmowanym przez M. Ś. (1), a po jej przejściu na zwolnienie lekarskie nie została zatrudniona nowa osoba. Wątpliwości ZUS budziło również miejsce wykonywania pracy, gdyż we wszystkich dokumentach składanych płatnikowi od momentu zatrudnienia M. Ś. (1) podawała adres zamieszkania mieszczący się w S., oddalonym o kilkadziesiąt kilometrów od W.. Płatnik składek nie okazał również listy obecności potwierdzającej obecności pracownika. Organ rentowy podniósł, iż w przedmiotowej sprawie nie wystąpił element podporządkowania pracownika w procesie świadczenia pracy. Powyższe wynika z nieudowodnienia przez płatnika składek świadczenia pracy przez M. Ś. (1). Przedstawiono bowiem jedynie korespondencję mailową pomiędzy wskazanymi stronami, która była prowadzona o różnych porach dnia. ZUS kwestionował również kwalifikacje i doświadczenie zawodowe M. Ś. (1) w zakresie pracy na stanowisku menadżera ds. rozwoju. Organ rentowy podał ponadto, iż na dzień zatrudnienia pracownika płatnik składek nie regulował należycie zobowiązań z tytułu składek za ubezpieczonych, a zatem ustalenie tak wysokiej podstawy wymiaru składek nie dawało możliwości zapewnienia zabezpieczenia uiszczenia składek za M. Ś. (1).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła M. Ś. (1), która wniosła o jej zmianę i ustalenie, iż jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o. o. (...) w W. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 1.01.2014 r. W uzasadnieniu wskazała, iż na podstawie umowy o pracę z dnia 31.12.2013 r. została zatrudniona w wyżej wymienionym podmiocie na stanowisku menadżera ds. rozwoju. Do jej obowiązków należało m. in. nawiązywanie kontaktów handlowych z potencjalnymi klientami, udział w negocjacjach warunków współpracy. Ubezpieczona odbyła również szkolenie BHP oraz poddała się badaniom lekarskim. Zgodnie z poczynionymi ustaleniami, z wykonywanych czynności M. Ś. (1) rozliczała się przesyłając drogą elektroniczną raporty do B. P.. Stanowisko organu rentowego zostało, w jej ocenie, obarczone wysokim błędem w ustaleniach faktycznych (odwołanie k. 1-5).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji. Wskazał ponadto, iż w dniu 3.06.2014 r. płatnik składek wyrejestrował M. Ś. (1), jako pracownika, z ubezpieczeń społecznych (odpowiedź na odwołanie k. 7-8).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona M. Ś. (1) ukończyła w 2007 r. (...)w W. uzyskując jednocześnie tytuł magistra z kierunku socjologia. Wcześniej, bo w 2005 r. zdobyła licencjat z socjologii komunikacji społecznej w Szkole Wyższej im. B. J.. W 2012 r. ubezpieczona skończyła studia podyplomowe w zakresie Zarządzania Kryzysowego na (...). Obecnie M. Ś. (1) kończy studia z zakresu zarządzania. Poprzednio zatrudniona była m. in. na stanowisku samodzielnego specjalisty ds. gastronomii stacjonarnej, rozwoju i marketingu, podinspektora oraz referendarza w administracji publicznej jak również prowadziła samodzielną działalność gospodarczą (bezsporne).

Na przełomie 2013 r. i 2014 r. M. Ś. (1) poszukiwała pracy, w której miała by kontakt z klientami. Dowiedziała się, iż (...) Sp. z o. o.(...) w W., która zajmuje się tworzeniem dla przedsiębiorców systemów informacyjnych, była zainteresowana zatrudnieniem nowego pracownika do działu sprzedaży.

W dniu 31.12.2013 r. M. Ś. (1) zawarła z (...) sp. z o. o.(...) w W. umowę o pracę na stanowisku menadżera ds. rozwoju. Umowa została na czas określony, do 31.12.2017 r. Jako miejsce wykonywania pracy określono siedzibę pracodawcy, która znajduje się w W. przy ul. (...). M. Ś. (1) miała otrzymywać miesięcznie wynagrodzenie w kwocie 3310 zł brutto. Do zakresu obowiązków ubezpieczonej należało m. in. nawiązywanie kontaktów handlowych z potencjalnymi klientami, udział w negocjacjach warunków współpracy, przygotowywanie i prezentacja oferty oraz umów handlowych dla klientów. W tym samym dniu M. Ś. (1) zapoznała się z procedurą regulującą zasady przetwarzania danych osobowych oraz poinformowana o treści regulacji prawnych i konsekwencjach ich naruszenia jak również zobowiązała się do zachowania w tajemnicy wszelkich danych osobowych Ubezpieczona zawarła wówczas z pracodawcą umowę o zakazie konkurencji. W dniu 2.01.2014 r. M. Ś. (1) została przeszkolona w dziedzinie bhp oraz odbyła badania lekarskie.

Od początku stycznia 2014 r. ubezpieczona rozpoczęła świadczenie pracy, co polegało na pozyskiwaniu klientów, przygotowywaniu ofert handlowych oraz uczestniczeniu w spotkaniach z klientami. M. Ś. (1) codziennie, od poniedziałku do piątku, stawiała się do pracy w siedzibie pracodawcy mieszczącej się w W. przy ul. (...), gdzie znajdowało się jej stanowisko pracy, tj. biurko oraz komputer. Przebywała tam od godziny 9.00 do 17.00. Czasami odbywała spotkania z klientami w terenie. Raporty ze swej pracy ubezpieczona przysyłała drogą mailową B. P.. W okresie nieobecności M. Ś. (1), jej obowiązki zostały wykonywane przez inną osobę.

W dniu 27.01.2014 r. M. Ś. (1) zachorowała na depresję, w związku z czym stała się niezdolną do pracy.

Ubezpieczona otrzymała stosowne wynagrodzenie za okres od stycznia do marca 2014 r. W dniu 2.06.2014 r. ubezpieczona stawiała się do pracy, jednakże ostatecznie, z inicjatywy pracodawcy umowa z dnia 31.12.2013 r. została rozwiązana za porozumieniem stron, zaś następnego dnia płatnik składek wyrejestrował M. Ś. (1) z ubezpieczeń społecznych. Z powodu schorzenia, na które ubezpieczona zachorowała w trakcie zatrudnienia w (...) Sp. z o. o. (...) w W., została skierowana od dnia 22.09.2015 r. na leczenie w Oddziale Dziennym Kliniki (...) w W.. Proces leczenia ma trwać 60 dni roboczych.

Płatnik składek nie miał opóźnień w wypłacie wynagrodzeń (zeznania ubezpieczonej k. 17-18, zeznania świadków: T. W. k. 50-50v, B. P. k. 50v-51, R. G. k.51v, B. G. k. 60-60v, wydruki korespondencji mailowej koperta k. 6, umowa o pracę k. 22-24 a. r., wykaz obowiązków pracowniczych k. 26 a. r., oświadczenia k. 30-46 a. r., umowa o zakazie konkurencji k. 48-54, karta szkolenia bhp k. 56 a. r., zaświadczenie lekarskie k. 72 a. r., historia operacji finansowych k. 90 a. r., wydruk potwierdzający wyrejestrowanie z ubezpieczeń k. 196 a. r.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. Ś. (1) jest uzasadnione.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Zgodnie zaś z art. 12 ust. 1 wspomnianej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Przepis art. 11 ust. 1 przytoczonej ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1. Artykuł 13 pkt 1 stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Kodeks pracy w art. 22 § 1 określa, iż przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Zgodnie z art. 83 § 1 kc nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Artykuł 58 § 1 i § 2 kc określa, że czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy oraz, że nieważną jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało ustalenia, czy umowa o pracę z dnia 31.12.2013 r. została zawarta dla pozorów, w celu uzyskania przez M. Ś. (1) świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Jak wskazano w orzecznictwie (zob. uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12.07.2012 r. II UK 14/12), przyjmuje się, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można zatem przyjąć pozorowości oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, jeżeli pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca tę pracę przyjmował.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30.05.2006 r. w sprawie II UK 161/05 wskazał, iż przy zakwestionowaniu przez ZUS umowy o pracę rzeczą Sądu jest ustalenie, czy faktyczne oświadczenia woli stron miało na celu nawiązanie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 kp, czy też zamiarem pracodawcy było oddanie przysługi ubezpieczonemu w postaci zgłoszenia jej do ubezpieczenia w sytuacji, gdy nie potrzebował pracownika i miał świadomość tego, że umowa nie będzie go obowiązywać, jego ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe, a ubezpieczona była zainteresowana objęciem jej ubezpieczeniem społecznym ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń. Gdyby z faktycznych oświadczeń woli stron wynikał taki zamiar, wykonywanie przez ubezpieczonego różnych czynności w firmie nie byłoby traktowane jako wykonywanie umowy o pracę. Natomiast w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama ich świadomość co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (art. 58 § 1 kc).

Zgodnie z treścią przywołanego wyżej art. 58 § 1 kc, nieważność czynności prawnej zachodzi, gdy celem czynności prawnej jest obejście ustawy. Przyjmuje się, że działanie mające na celu obejście ustawy polega na wywołaniu pewnego skutku prawnego, który jest zakazany przez przepisy bezwzględnie obowiązujące, za pomocą takiego ukształtowania czynności prawnej, że zewnętrznie ma ona cechy niesprzeciwiające się obowiązującemu prawu. Zgodnie z powyższym, aby przyjąć, że umowa o pracę zmierza do obejścia prawa, wymagane jest poczynienie konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej.

Analiza materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie doprowadziła Sąd do następujących wniosków.

Stanowisko organu rentowego nie jest zasadne. W ocenie Sądu Okręgowego, ZUS nie przedstawił przekonujących dowodów na to, że przedmiotowa umowa o pracę została zawarta dla pozorów w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych jak również, iż w związku z powyższym doszło do naruszenia zasad współżycia społecznego.

Od początku stycznia 2014 r. M. Ś. (1) faktycznie wykonywała pracę na rzecz (...) Sp. z o. o.(...) w W.. Powyższe wynika zarówno z treści złożonych przez ubezpieczoną jak i świadków: T. W., B. P., R. G. oraz B. G. zeznań, które zostały przez Sąd uznane za wiarygodne. Są one przy tym logiczne. Podkreślić należy, iż wymienieni świadkowie współpracowali z pracodawcą M. Ś. (1). Jak wskazali, ubezpieczona do 27.01.2014 r. co dziennie, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 9.00 do 17.00 przebywała w siedzibie pracodawcy, gdzie znajdowało się jej stanowisko pracy. Czasami ubezpieczona udawała się w teren, gdzie spotykała się z klientami. Wobec powyższego, nie ma większego znaczenia podnoszony przez organ rentowy fakt nieprzedłożenia listy obecności potwierdzającej stawianie się M. Ś. (1) w pracy, skoro wskazana okoliczność została stwierdzona przez czterech świadków. Z wykonywanych zadań, M. Ś. (1) tworzyła raporty, które drogą elektroniczną przysyłała B. P.. Wykonywanie obowiązków pracowniczych znajduje swoje potwierdzenie w dostarczonych przez ubezpieczoną wydrukach z prowadzonej korespondencji mailowej. Podkreślić również należy, iż M. Ś. (1) na przełomie 2013 r. i 2014 r. podjęła szereg czynności powiązanych z nawiązaniem stosunku pracy. W dniu zawarcia umowy została bowiem zapoznana z procedurą regulującą zasady przetwarzania danych osobowych oraz poinformowana o treści regulacji prawnych i konsekwencjach ich naruszenia, zaś w dniu 2.01.2014 r. odbyła badania lekarskie oraz została przeszkolona w zakresie bhp.

Wskazane wyżej okoliczności, w ocenie Sądu, pozwalają na przyjęcie, iż stosunek łączący M. Ś. (1) z płatnikiem składek wypełnia cechy stosunku pracy wyrażone w art. 22 § 1 kp. Godnym uwagi jest, iż swoje obowiązki ubezpieczona wykonywała w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Dodatkowo podlegała kierownictwu B. P. oraz B. G.. Świadczy o tym chociażby fakt wysyłania pierwszemu z wymienionych raportów z realizacji powierzonych zadań. Tym samym, faktycznie świadczenie pracy przez M. Ś. (1), w ocenie Sądu, powoduje, iż podniesione przez organ rentowy przypisanie pozorności wymienionemu wyżej zachowaniu odwołującej się jak i płatnika składek, nie zasługuje na uwzględnienie.

Organ rentowy nie udowodnił, by po stronie płatnika składek nie istniała realna potrzeba zatrudnienia M. Ś. (1). Podkreślić należy, iż decyzja o stworzeniu nowego miejsca pracy oraz o zatrudnieniu konkretnej osoby należy do suwerennych kompetencji pracodawcy. Ponadto, w czasie, gdy ubezpieczona nie mogła świadczyć pracy, jej obowiązki przejęła inna osoba. Podobnie, podnoszona przez ZUS słaba kondycja finansowa płatnika składek nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Wskazać jedynie należy, iż jak zeznał świadek B. P., (...) Sp. z o. o. (...)w W. nie miał opóźnień w wypłacie wynagrodzeń, zaś ustalone zarobki M. Ś. (1) nie są rażąco wysokie i nie odbiegają od kwot przyznawanych osobom pracującym na podobnych stanowiskach.

W stanie faktycznym zaistniałym na gruncie niniejszej sprawy w żaden sposób nie doszło do naruszenia zasad współzycia społecznego. Wskazać bowiem należy, iż strony umowy z dnia 31.12.2013 r. miały na celu świadczenie pracy przez ubezpieczoną. Powyższe było realizowane do dnia, w którym M. Ś. (1) zachorowała. Podnieść przy tym należy, iż choroba jest zdarzeniem nagłym i niemożliwym do przewidzenia. Stąd też, fakt krótkiego, bo niespełna miesięcznego okresu, w którym ubezpieczona wykonywała obowiązki pracownicze, nie może być podstawą do zarzucania M. Ś. (1) oraz płatnikowi składek, iż ich celem było nabycie przez wymienioną tytułu do ubezpieczeń społecznych jak również umożliwienie uzyskania przez nią prawa do świadczeń z tytułu choroby.

Wobec powyższego, Sąd uznał, iż zasadną jest zmiana zaskarżonej decyzji i ustalenie, iż M. Ś. (1) jako pracownik u płatnika składek podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 1.01.2014 r. do 2.06.2014 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.